

se hoče še dalje izobraziti v vojaštvu, je vstopil l. 1899. kot nadporočnik v vojno šolo. Ko jo konča, se bo odločilo, ali vstopi v generalni štab ali pa bode služil v vrstah armade.

Njegova nevesta je pa edina hči rajnega cesarjeviča Rudolfa, nadvojvodinja Elizabeta, rojena dne 2. novembra l. 1883. Poročila sta se dne 23. januarja t. l. na Dunaju in takoj po poroki prišla na Bled. Ljudstvo ju je veselo in navdušeno sprejelo, radujoč se, da je vladarska hiša stopila v zvezo z obče spoštovano in priljubljeno, našemu ljudstvu še posebno naklonjeno hišo knezov Windischgrätzov.

Naše slike. Ker so slike te številke že v dotičnih spisih pojasnjene, omenjamo le sledeče: Vinjeto „Zimo“ je narisal naš mladi sotrudnik gospod M. Gaspari. Avtotipične slike iz Bukaresta so posnete po razglednicah v svetlotisku, katere nam je prijazno dala na razpolago tvrdka A. d. Maier in D. Stern v Bukarestu (Pasagiul Vilagros), le slika „Notranjost stolnice sv. Jožefa“ je posneta po razglednici tvrdke Emil Storck, dvorne bukvarne v Bukarestu (Calea Victoriei 53).

Nova slovenska drama. Naš sotrudnik, gospod Fr. S. Finžgar, je dovršil novo izvirno dramo, „Divji lovec“. Snov je povse narodna. Čujemo, da se uprizori še v ti sezoni.

Slovensko-hrvaška vzajemnost. Na Krku je začelo izhajati glasilo slovenskih in hrvaških svečeniških častivcev sv. R. Telesa z naslovom „SS. Eucharistia“. List je pisan v slovenskem in hrvaškem jeziku ter je namenjen duhovstvu latinskega in grškega obreda. Ustanovil ga je krški škof dr. Anton Mahnič.

Domača umetnost. Slikar Iv. Grohar je izdelal novo sliko presv. Jezusovega Srca za premilostnega gosp. knezoškofa ljubljanskega, ki jo je daroval župni cerkvi v Begunjah na Gorenjskem. — Slikar Ludovik Grilc je prenovil Künlovo sliko sv. Frančiška Ks. pri sv. Jakobu v Ljubljani. Sedaj prenavlja stare slike iz Frančiškove kapele pri sv. Jakobu. — Slikar Matej Strnen je prenovil že zavrženo Mencingerjevo sliko „Smrt sv. Jožefa“ iz l. 1741. za župnijo Šmarje. — V Ljubljani je bilo prošli mesec razstavljenih več slik. G. Rupp je razstavil romantično naslikano pokopališče, katero spominja Böcklinovih pokrajin. Gospa Fröhlich je razstavila po eno pomladno in jesensko jako nežno slikano podobo. G. Vavpotič je razstavil nekaj deloma jako čudnih ženskih podob (eno z mrtvaško glavo) in dobro zimsko pokajino, g. Strnen pa dober portret neke dunajske gospe.

„Macierz Polska“ se imenuje književno društvo v Lvovu, katero je podobno našim „Maticam“. Prošlo leto je izdala več knjig, skupno v 30.000 izvodih. Dohodkov je imela to leto 31.000 K, izdatkov 25.000 K.

„Kościusko pod Racławicami“ je narodna poljska igra, katero so prej igrali mnogokrat v spomin slavnemu poljskemu junaku, a so jo sčasom zane-marili. Letos dne 22. januarja ob obletnici „powstania narodowego“ so jo zopet igrali v Krakovu vso prenovljeno in popravljeno.

Uniwersitet ludowy im. Adama Mickiewicza. Po zgledu angleških „ljudskih vseučilišč“ so tudi gališki Poljaki ustanovili svoj „Uniwersitet ludowy“, kateri deluje od l. 1899. Izpočetka je bilo težko ljudi privaditi, da bi hodili poslušat znanstvena predavanja, a kmalu so se pokazali veseli uspehi. V dveh letih je to društvo priredilo 751 predavanj, katerih se je udeležilo 116.573 poslušavcev. Po predmetih je bilo predavanj: 346 prirodopisnih (58.044 poslušavcev), 168 zgodovinskih in zemljepisnih (26.638 poslušavcev), 113 pravnih in narodno-gospodarskih (10.195 poslušavcev), 124 književnih, umetnih in modroslovnih (21.195 poslušavcev). „Uniwersitet ludowy“ predava po raznih krajih, v mestih in na deželi. Največ predavanj je bilo v Krakovu (272 s 55.106 poslušavci) in v Lvovu (271 s 15.672 poslušavci). V Krakovu mu je dala vlada na razpolago veliko dvorano. Največ poslušavcev je bilo delavskega stanu (v Lvovu 60%, v Krakovu 30%). Po predavanju je bil v Lvovu in v Krakovu prost razgovor o dotični tvarini; v drugih krajih po navadi ni bilo razgovora, razen vprašanj za pojasnenje. „Uniwersitet ludowy“ je izdal več predavanj v obliki poljudnih brošur. V Krakovu precej narašča zaklad, iz katerega hočejo zidati poseben dom za javna predavanja. V Lvovu pa hočejo ustanoviti „Uranijo“.

Gogolj v grščini. Grški slovstvenik Voludimos, ki živi v Odesi, je preložil Gogoljeva klasična dela na grški jezik.

„Foma Gordjejev.“ Dramatizirani roman Maksima Gorkega „Foma Gordjejev“ je dosegel v „Novem gledišču“ v Petrogradu lepih uspehov. Navdušenje občinstva je baje bilo splošno.

P. J. Weinberg. Ruski pisatelj P. J. Weinberg je slavil pred kratkim 50 letnico svojega literarnega delovanja. Zaslovel je zlasti kot prelagatelj. Izvrstno je prestavil na ruski jezik Shakespearea, Byrona, Goetheja i. dr.

N. J. Naumov. V Tomsu je na sveti dan umrl ruski beletrist N. J. Naumov. Zlasti umetniško je opisoval bedo sibirskega življenja. Malone vse svoje življenje je preživel v Sibiriji in dodobra spoznal tamošnje ljudstvo. Že prva njegova dela so gorak protest proti krivicam, ki se godé sibirskemu kmetu od bogatinov. Življenje omenjenega pisatelja samega je bilo življenje bednega proletarca; kajti do svoje smrti se je moral boriti z revščino, da je mogel preživiti svojo rodbino; smrt mu je bila prava rešiteljica. Že l. 1898. je bil zbral nekaj svojih spisov; a

ta zbirka ni bila popolna. Sedaj se bodo zbrala menda vsa njegova dela.

Zgodovino rumunske književnosti v osemnajstem stoletju je izdal pred kratkim N. Jorga, profesor na vseučilišču v Bukarestu, z naslovom „Istoria literaturii române in secolul al XVIII-lea.“ Izdala jo je „Tipografia Minerva“ v dveh knjigah.

Kralj — pisatelj. Mladi laški kralj Viktor Emanuel se v prostih urah bavi z nekaterimi vedami, zlasti z arheologijo in z numizmatiko. Njegova numizmatična zbirka je tako dragocena, da jo občudujejo celo strokovnjaki. Sedaj je kralj stopil tudi na literarno polje. Na italijanskem knjižnem trgu se je pojavila obširna knjiga z naslovom: „Corpus nummorum Italicorum“ (Zbirka laških denarjev). Ta knjiga je delo kraljevo in obsega popis okrog 4000 vrst kovanih novcev.

Perosijev „Mozes“.

V drugi polovici meseca novembra preteklega leta so proizvajali v Milanu velikega umetnika-duhovnika Perosija novo, čudovito glasbeno delo „Mozes“. Umevno je, da je občinstvo, katero je po časniških poročilih takoj ob prvem proizvajanju napolnilo zadnji kotiček takozvane „Perosijeve dvorane“, pričakovalo velikanskega umetniškega užitka. In ni se varalo. Po soglasni kritiki je „Mozes“ dosedaj največji umotvor genialnega mojstra. Ni več strogo oratorij — tudi v Perosijevem, modernejšem zmislu ne. Sicer tudi tu osebe ne uprizarjajo dejanja kakor pri gledaliških predstavah; a živahni dialog med posameznimi osebami in povse dramatiško nastopanje zborov ter le zelo skromno historično pripovedovanje vtiskujejo umotvoru bolj značaj gigantske spevoigre negoli mirnega oratorija.

Libreto epohalnemu delu sta zložila mlada pesnika Agostino Cameroni in Pietro Croci. Po svetopisemski pripovedi sta narisala, kakor v štirih orjaških slikah, oni oddelek iz življenja Mozesovega, ki obsega njegovo zvanje v Egipt in rešitev izraelskega ljudstva iz sužnosti Faraonove. Povzela sta zlasti one momente in epizode, ki so najbolj prikladne za glasbo, a združila sta jih v krasno dramatiško nadahnjeno celoto. —

Poëm ima uvod in tri dele. Glavne osebe, okrog katerih se suče dejanje, so: J e h o v a (bas), F a r a o n (bas), R a g u e l (nizki bas), R a g u e l o v a h č i in žena Mozesova, S e f o r a (sopran), M o z e s (bariton), A r o n (tenor), sestra Aronova, M a r i j a (sopran). V zborih nastopajo madianški pastirji, hčere Raguelove, dvorne služkinje Faraonove, izraelsko ljudstvo, Egiptčani, izraelski dečki in deklice.

U v o d (naslonjen na drugo poglavje „Eksoda“, vrsta 11 — 25.) pripoveduje o Mozesu med madianškimi pastirji. Večer je. Raguel stoji zunaj pred svo-

jim šotorom. Iz dalje se čujejo spevi pastirjev in pastiric, ki ženó svoje črede proti domu. Nakrat prihité k Raguelu njegove hčere in mu preplašene pripovedujejo, da jih je pri vodnjaku napadla truma pastirjev. Neki tujec jih je obranil in razpodil pastirje. Ta tujec je Mozes, ki se uprav prikaže. Spremil je Raguelove hčere celo do doma. Raguel se mu zahvali za človekoljubno delo in ga povabi v svoj šotor. Mozes zagotavlja, da je bil vsekdar zaščitnik nedolžnih nasproti krivičnikom. Na boječa vprašanja Seforina razloži, da je potomec ljudstva, ki je zasluženo v Egiptu, da je ubežnik, da je potreben počitka. Ponudijo mu strehe pri Raguelovih. Ginjen sprejme Mozes gostoljubno ponudbo in gre za Raguelom v šotor.

Prvi del, „Goreči grm“, je povzet po III. in IV. poglavju „Eksoda“. Pozorišče: Raguelovi šotori blizu Horeba. Opoldanski čas. Mozes se je bil povrnil od daljnih oaz, kjer je pasel črede svojega tasta. Nežno pripoveduje o bolestitih dolge ločitve in blagruje mirno patriarhalno družinsko življenje. Kar prihité pravít pastirji, da goré lesovi horebski v čudnem ognju, ki jih ne požiga. Mozes gre gledat čudež in čuje iz gorečega grma glas Jehovov: „Mozes! Mozes!“ — „Tukaj sem!“ se odzove, in glas nadaljuje:

— — — Sezúj si obuvalo,
preden se približaš: svete zemlje
se dotika tvoj korak; glej, jaz sem Bog
očetov tvojih — — —

In zatem:

Iz Egipta prodrli so k meni bolestiti
glasovi mojega ljudstva;
čul sem njih revo, povésti jih hočem iz
robstva

v blaženo dežel obljube —

Pojdi pred kralja v Egipt in reši pro-
kletstva

Jakopov zarod!

Mozes dvomi in se obotavlja. Jehova obljubi, da bode udaril Egiptčane s strašnimi nadlogami in tako s silo osvobodil svoj narod. Mozes obvesti o svojem zvanju svojo ženo Seforo in se odpravlja na pot. Sefora s sinovi hoče ž njim. Raguel ji ne brani. Odhajajo. Raguel jim vlija poguma v srce.

Drugi del, „Izhod“, je obdelan po V. in XII. poglavju „Eksoda“. Mozes naznani Faraonu povelje božje, da izpusti izraelsko ljudstvo. Faraon se norčuje iz njega, dvorniki ščujejo Faraona nad Mozes. Aron grozi z jezo božjo, Mozes in Aron napovedujeta kazni, ki jih bode poslal Jehova nad Egipt. Zaman — Faraonovo srce je zakrknjeno!

Tu slika orkester v posebnem intermezzu grozo, ki je prišla nad egiptovsko zemljo, ko so jo jeli zadevati udarci Vsemogočnega. Vmes vpije ljudstvo v pretresljivih tožbah. . .